

ΠΡΩΘΗΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Η πρόσβαση στην πληροφορία αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα κάθε μαθητή, με ή χωρίς αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Σε μία κοινωνία η οποία ολοένα και περισσότερο βασίζεται στις ΤΠΕ με σκοπό την επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσεων, είναι απαραίτητο η πληροφορία να παρέχεται με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες συμμετοχής σε κάθε άτομο.

Η ανάγκη για προσβάσιμες πληροφορίες στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης είναι ένα ζήτημα το οποίο αναδύεται διαρκώς μέσα από όλα τα έργα του Φορέα και το έτος 2010, απονεμήθηκε στο Φορέα επιχορήγηση και το έργο ξεκίνησε το Μάρτιο του 2011 με συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα πλαίσια του Εγκάρσιου Προγράμματος Δια βίου Μάθησης, Βασική Δραστηριότητα 1: Πολιτική συνεργασία και Καινοτομία, νούμερο συμφωνίας: 190583-LLP-2010-DK-KA1-KA1ECETA.

Το έργο σχετικά με την παροχή προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης (i-access) υλοποιήθηκε από το Μάρτιο του 2011 έως το Φεβρουάριο του 2012. 21 κράτη μέλη του Φορέα συμμετείχαν στο πρόγραμμα: Βέλγιο (Φλαμανδική και Γαλλόφωνη Κοινότητα), Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία και Σκωτία), Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Νορβηγία, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία και Σουηδία.

Περισσότεροι από 70 εμπειρογνώμονες συμμετείχαν και συνεισέφεραν σε αυτό το έργο. Οι επαγγελματίες αυτοί περιλάμβαναν υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, δημοσιογράφους, ερευνητές, ειδικούς στις ΤΠΕ και φορείς παροχής υπηρεσιών καθώς και εκπροσώπους από διεθνείς και Ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

Ο απώτερος σκοπός του έργου ήταν η ευαισθητοποίηση σχετικά με ζητήματα παροχής προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης προκειμένου να προωθήσει θετικές εξελίξεις προς την κατεύθυνση παροχής προσβάσιμων πληροφοριών. Ο κεντρικός στόχος ήταν να αξιοποιηθούν οι υφιστάμενες ευρωπαϊκές και διεθνείς πολιτικές και τα πρότυπα σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφορία ως τη βάση για συζήτηση αναφορικά με τις επιπτώσεις και την πρακτική εφαρμογή παροχής προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

Στο πλαίσιο του έργου οι εμπειρογνώμονες συμφώνησαν να διαφοροποιηθούν οι συστάσεις από τις κατευθυντήριες γραμμές όπως περιγράφεται στο παρακάτω σχήμα.

Διάκριση μεταξύ συστάσεων και κατευθυντήριων γραμμών και σύνδεση με τις ομάδες στόχους

Οι Συστάσεις απευθύνονται σε φορείς χάραξης πολιτικής για τη δια βίου μάθηση, καθώς και τις ΤΠΕ, οι οποίοι εργάζονται σε Ευρωπαϊκά, διεθνή ή δια βίου μάθησης οργανωτικά επίπεδα. Οι συστάσεις εστιάζονται στα σημεία που είναι απαραίτητο να περιλαμβάνονται σε μία γραπτή πολιτική με σκοπό να κατευθύνει τους οργανισμούς προς την παροχή προσβάσιμων πληροφοριών.

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές απευθύνονται στους επαγγελματίες της εκπαίδευσης, των ΤΠΕ και των μέσων ενημέρωσης και περιλαμβάνουν εργαλεία όπως λίστες ελέγχου και δείκτες για την παρακολούθηση της δράσης. Οι κατευθυντήριες γραμμές επικεντρώνονται στον τρόπο υλοποίησης των πολιτικών στην πράξη τόσο σε οργανωτικό όσο και σε ατομικό για το κάθε μαθητή επίπεδο.

Τα συλλογικά αποτελέσματα του προγράμματος i-access οδήγησαν στη δημιουργία κατευθυντήριων αρχών και βασικών τομέων συστάσεων για την υποστήριξη της παροχής προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και οι οποίες συμφωνήθηκαν από όλους τους βασικούς ενδιαφερόμενους του χώρου. Οι κατευθυντήριες αρχές του προγράμματος καθώς και οι συστάσεις απευθύνονται προς τους φορείς χάραξης πολιτικής και κυρίως στο ρόλο τους ως καθοδηγητές της υλοποίησης παροχής προσβάσιμων πληροφοριών.

Κατευθυντήριες Αρχές

Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου του έργου i-access (το οποίο πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2011) υπήρξαν μία σειρά από εισηγήσεις που σχετίζονταν με την πολιτική και πρακτική εφαρμογή της παροχής προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης. Εκπρόσωποι των κυριότερων διεθνών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προσβασιμότητας – UNESCO, G3ict, η κοινοπραξία World Wide Web/Πρωτοβουλία για την Προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο (W3C/WAI) και η κοινοπραξία DAISY – παρουσίασαν τις προτεραιότητες και το έργο τους σε αυτόν τον τομέα. Εκπρόσωποι της Adobe και της Microsoft παρουσίασαν πληροφορίες σχετικά με τη σημασία της πολιτικής για την εργασία τους και παρέιχαν πρακτικές πληροφορίες για να γίνουν οι πληροφορίες περισσότερο προσβάσιμες.

Ως αποτέλεσμα των συζητήσεων και των εισηγήσεων, οι εμπειρογνώμονες του έργου i-access συμφώνησαν σε μία σειρά από κατευθυντήριες αρχές οι οποίες υποστηρίζουν όλες τις συστάσεις για την πολιτική και πρακτική εφαρμογή που σχετίζονται με την παροχή προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

Η αρχή των δικαιωμάτων: Η πρόσβαση στην πληροφορία αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα – ενδυναμώνει τους μαθητές και διευκολύνει τη συμμετοχή τους στην κοινωνία. Η πρόσβαση αυτή θα πρέπει να παρέχεται στα πρώτα στάδια εκπαίδευσης του μαθητή και να το συνοδεύει σε όλη την πορεία της ζωής του.

Διαρθρωτική αρχή: Είναι ζωτικής σημασίας οποιαδήποτε πολιτική ή σύσταση να μη θεωρεί την τεχνολογία ως αυτοσκοπό. Οι συστημικοί παράγοντες που καθορίζουν τη χρήση των εργαλείων στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης είναι απαραίτητο να αναγνωριστούν και συνυπολογιστούν.

Ενταξιακή αρχή: Η παροχή προσβάσιμων πληροφοριών είναι απαραίτητο να εξεταστεί σε μία ευρύτερη ερμηνεία με σκοπό να συμπεριλάβει όλους τους ανθρώπους με όλους τους τύπους αναπηρίας και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Η αρχή της συνέργειας: Η προσβασιμότητα προς όφελος χρηστών με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι πιθανό να ωφελήσει και άλλους χρήστες.

Συστάσεις για την προώθηση προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης

Οι Συστάσεις για την προώθηση προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης βασίστηκαν σε ένα εύρος πηγών οι οποίες συλλέχτηκαν και αναλύθηκαν κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων του έργου, στις οποίες περιλαμβάνονται:

Μία επισκόπηση της Ευρωπαϊκής και διεθνούς πολιτικής και των συστάσεων σχετικά με την προσβασιμότητα – η αρχική επισκόπηση της πολιτικής πραγματοποιήθηκε ως ένα ερέθισμα για την εκπόνηση της έρευνας χωρών (η οποία περιγράφεται παρακάτω). Στη συνέχεια προστέθηκε και αξιοποιήθηκε ως πρώτη ύλη για το συνέδριο του έργου i-access (το οποίο επίσης περιγράφεται παρακάτω). Ως αποτέλεσμα των τελικών συμπερασμάτων του συνεδρίου, η επισκόπηση της πολιτικής αναθεωρήθηκε και ολοκληρώθηκε με σκοπό να συνδεθεί το υπάρχον πολιτικό περιεχόμενο με τα βασικά ζητήματα εφαρμογής της πολιτικής. Η επισκόπηση ανέδειξε τη Σύμβαση για τα

Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΣΥΕΔΑΑ) ως την πολιτική με τη μεγαλύτερη επιρροή σε σχέση με ζητήματα προσβασιμότητας καθώς είναι νομικά δεσμευτική για τους υπογράφοντες (συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και στρέφει την προσοχή σε ζητήματα προσβασιμότητας τόσο σε πολιτικές Ευρωπαϊκού όσο και σε πολιτικές εθνικού επιπέδου. Επιπλέον, η επισκόπηση της πολιτικής τόνισε το γεγονός ότι σε Ευρωπαϊκό επίπεδο δεν υπάρχει μία αυτόνομη πολιτική η οποία να αναφέρεται σε όλους τους τύπους πρόσβασης στην πληροφορία (διαδίκτυο, ηλεκτρονικά έγγραφα, έντυπο υλικό, ακουστικό υλικό, οπτικό υλικό και οποιασδήποτε μορφής επικοινωνία). Στην πραγματικότητα, οι διαφορετικές πτυχές της προσβασιμότητας καλύπτονται από διαφορετικούς τομείς της πολιτικής.

Μία έρευνα χωρών σχετικά με την πολιτική και την εφαρμογή της προσβασιμότητας – τα αποτελέσματα της έρευνας των χωρών βασίστηκαν σε 29 απαντήσεις από 18 χώρες. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι σε γενικό βαθμό οι συμμετέχοντες είχαν γνώση των διεθνών πολιτικών και κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την παροχή προσβάσιμων πληροφοριών. Οι περισσότερες χώρες οι οποίες εκπροσωπήθηκαν στην έρευνα έχουν ήδη μία εθνική πολιτική σχετικά με την προσβασιμότητα καθώς και οδηγούς οργανωτικού χαρακτήρα, ωστόσο μόνο οι μισοί από τους οδηγούς αυτούς καλύπτουν ζητήματα προσβασιμότητας.

Εισηγήσεις και συμπεράσματα του συνεδρίου του έργου i-access – το συνέδριο του έργου i-access πραγματοποιήθηκε στην Κοπεγχάγη στις 22-24 Ιουνίου 2011 και διοργανώθηκε από το Φορέα και το Υπουργείο Παιδείας της Δανίας. Στόχος του συνεδρίου ήταν να προσδιορίσει τις επιπτώσεις της διεθνούς και της ευρωπαϊκής πολιτικής στους φορείς παροχής προσβασιμότητας στην πληροφορία στον τομέα της εκπαίδευσης και τις διαδικασίες που οι οργανισμοί χρειάζεται να εξετάσουν προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή προσβάσιμων πληροφοριών. Οι περισσότεροι από 70 συμμετέχοντες εξέτασαν τις απαιτήσεις της πολιτικής και της σημερινής πρακτικής σχετικά με την προσβασιμότητα στην πληροφορία στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης και εντόπισαν βασικά ζητήματα σχετικά με την ανάπτυξη μίας σειράς προτεινόμενων συστάσεων.

Οι τελικές συστάσεις του προγράμματος συντάχθηκαν και στη συνέχεια επικυρώθηκαν μέσα από μία διαδικασία εκ νέου σύνταξης βασισμένης στην ανατροφοδότηση από τους εμπειρογνώμονες του προγράμματος, τους εκπροσώπους των υπουργείων των κρατών μελών του Φορέα, καθώς και εκπροσώπους από όλους τους άμεσα ενδιαφερομένους φορείς που συμμετείχαν στο συνέδριο και τις δραστηριότητες του προγράμματος.

Οι επτά τομείς συστάσεων απευθύνονται στους φορείς χάραξης πολιτικής για τη δια βίου μάθηση και / ή τις ΤΠΕ, οι οποίοι εργάζονται σε Ευρωπαϊκά, διεθνή και δια βίου μάθησης οργανωτικά επίπεδα.

Ευαισθητοποίηση σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφορία στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης ως ένα ζήτημα δικαιωμάτων. Οι υπεύθυνοι πολιτικής χάραξης, οι φορείς και επαγγελματίες για τη δια βίου μάθηση, οι ειδικοί στις ΤΠΕ, οι άνθρωποι με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και οι οικογένειες τους και τα δίκτυα υποστήριξης θα πρέπει να γνωρίζουν τα δικαιώματα των μαθητών σχετικά με την παροχή προσβάσιμων πληροφοριών.

Η υιοθέτηση μίας πολυμερούς προσέγγισης βασισμένης στη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών. Εξειδικευμένες πολιτικές οι οποίες επικεντρώνονται σε μία μόνο ομάδα ενδιαφερόμενων δεν μπορούν από μόνες τους να επιτύχουν την παροχή προσβάσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης. Οι πολιτικές πρέπει να αναπτυχθούν και να υλοποιηθούν με βάση την αρχή μίας προσέγγισης πολυμερών ενδιαφερομένων.

Ζητήματα σχετικά με την παροχή προσβάσιμων πληροφοριών θα πρέπει να καλύπτονται μέσα από την εκπαίδευση όλων των επαγγελματιών που εμπλέκονται στη δια βίου μάθηση. Οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλλουν στην αποτελεσματική πρόσβαση σε ευκαιρίες μάθησης μόνο εφόσον όλοι οι επαγγελματίες της δια βίου μάθησης εκπαιδεύονται στη χρήση των ΤΠΕ ως ένα εργαλείο για την προώθηση των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση.

Ζητήματα σχετικά με την παροχή προσβάσιμων πληροφοριών θα πρέπει να καλύπτονται κατά την εκπαίδευση των επαγγελματιών ΤΠΕ και μέσων ενημέρωσης. Εκπαιδεύοντας τους ειδικούς στις ΤΠΕ σχετικά με τις επιπτώσεις των αναπηριών και/ή ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών στους ανθρώπους που χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ, είναι πιθανό να οδηγήσουν στην ανάπτυξη περισσότερο προσβάσιμης τεχνολογίας από το στάδιο του σχεδιασμού έως την παραγωγή και να αποφευχθεί μεταγενέστερη εργασία για να γίνει το τελικό προϊόν περισσότερο προσβάσιμο.

Η προσβασιμότητα πρέπει να αποτελέσει κατευθυντήρια αρχή στην προμήθεια όλων των αγαθών και υπηρεσιών. Όλα τα αγαθά και οι υπηρεσίες θα πρέπει να αγοράζονται από οργανισμούς οι οποίοι λαμβάνουν πλήρως υπόψη ζητήματα προσβασιμότητας.

Η έρευνα θα πρέπει να προωθηθεί προκειμένου να αναπτυχθεί μία βάση δεδομένων για το μελλοντικό σχεδιασμό πολιτικών, την υλοποίηση και αξιολόγηση τους. Μακροχρόνια οι ερευνητικές προσπάθειες θα είναι σε θέση να ενημερώνουν τη χάραξη πολιτικής, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση και θα πρέπει να αποβλέπουν στον εντοπισμό τομέων προς μελλοντική ανάπτυξη και εργασία.

Η συμμόρφωση με την πολιτική θα πρέπει να παρακολουθείται συστηματικά. Η παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς το παρόν μπορεί μόνο να ενθαρρύνεται, αλλά παράλληλα είναι απαραίτητο να επεκταθεί. Η συμμόρφωση με την πολιτική της προσβασιμότητας παρακολουθείται σε διεθνές επίπεδο για τους υπογράφοντες της ΣΗΕΔΑΑ (2006), αλλά προς το παρόν δε παρέχουν όλες οι χώρες αυτές τις ετήσιες εκθέσεις. Μακροπρόθεσμα η παρακολούθηση της συμμόρφωσης με την πολιτική της προσβασιμότητας θα πρέπει να γίνει υποχρεωτική σε εθνικό επίπεδο.

Για κάθε μία από τις επτά συστάσεις μπορούν να εντοπιστούν ζητήματα εφαρμογής σε τρία πιθανά πολιτικά επίπεδα- στο Ευρωπαϊκό, εθνικό και οργανωτικό επίπεδο.

Τόσο οι Κατευθυντήριες Αρχές όσο και οι Συστάσεις μπορούν να θεωρηθούν ως το βασικό πυρήνα που θα αποτελέσει το πλαίσιο για την ανάπτυξη τους, με βάση τις διαφορετικές χώρες και τα περιφερειακά πλαίσια. Η εστίαση στα επόμενα βήματα στις εργασίες για την ανάπτυξη παροχής προσβάσιμων πληροφοριών θα βασιστεί στις επτά συστάσεις και την ανάπτυξη τους σε κατευθυντήριες γραμμές που θα απευθύνονται στους επαγγελματίες οι οποίοι έχουν την ευθύνη της υλοποίησης της πολιτικής στους οργανισμούς δια βίου μάθησης.

Υπάρχει η ελπίδα ότι οι Κατευθυντήριες Αρχές και οι Συστάσεις θα αποτελέσουν ένα ερέθισμα για την ανάπτυξη διαλόγου και την ανταλλαγή απόψεων μέσα και πέρα από την Ευρώπη· ειδικότερα θεωρείται ότι θα μπορεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για συζητήσεις ανάμεσα σε διαφορετικές κοινότητες πρακτικής.

Το έγγραφο αυτό αποτελεί περίληψη των βασικών ευρημάτων του προγράμματος· Στο πλήρες κείμενο της έκθεσης του έργου Promoting Accessible Information for Lifelong Learning (2012) είναι διαθέσιμες πλήρεις πληροφορίες σχετικά με: το έργο i-access· την έρευνα των χωρών σχετικά με τη προσβασιμότητα· την επισκόπηση της πολιτικής σχετικά με τη προσβασιμότητα· τις σκέψεις σχετικά με τις υπάρχουσες πηγές για την υποστήριξη της εφαρμογής πολιτικών προσβασιμότητας· μία συλλογή βιβλιογραφικών πηγών στοχευόμενες στην προώθηση παροχής προσβάσιμων πληροφοριών· τη λίστα των συμμετεχόντων εμπειρογνομόνων.

Η πλήρης έκθεση του έργου καθώς και όλο το υλικό του έργου είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο: <http://www.european-agency.org/agency-projects/i-access>

Έντυπα αντίγραφα της έκθεσης και περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο είναι διαθέσιμα κατόπιν αιτήσεως στη Γραμματεία του Φορέα: secretariat@european-agency.org

Το έργο i-access πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη του Εγκάρσιου Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης, Βασική Δραστηριότητα 1: Πολιτική συνεργασία και Καινοτομία, νούμερο συμφωνίας: 190583-LLP-2010-DK-KA1-KA1ECETA.

© European Agency for Development in Special Needs Education 2012

Το έργο χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το κείμενο αντικατοπτρίζει τις απόψεις του συγγραφέα, και η Επιτροπή δε φέρει καμία ευθύνη για την όποια χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται σε αυτό.